

نگاه تحول گرایانه دولت سیزدهم به منطقه

بازی با حاصل جمع مثبت

شویا حسینی کارشناس مسائل منطقه

گذشته بحث‌های زیادی درخصوص منطقه و روندهای منطقه‌گرایی در روابط بین‌الملل آغاز شده است؛ روند رشد و تکامل منطقه‌گرایی (Regionalism) در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ موجب رشد ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مناطق مختلف شد. در این بین پایان جنگ سرد و فروپاشی بلوک شرق به مثابه یکی از دلایل رشد منطقه‌گرایی، باعث شد که سطح تحلیل بویژه در عرصه مناسبات بین‌المللی، از دولت – ملت به اتحادیه و بلوک‌های سیاسی، اقتصادی و تجاری منطقه‌ای تغییر پیدا کند. به لحاظ فلسفی، منطقه‌گرایی بر این مبنا استوار است که رسیدن به وحدت جهانی در شرایط کنونی جهان بعید و تحمیل‌ناپذیر است و باید با بسیج نیروهای پیونددهنده منطقه‌ای، زمینه حصول به آرمان متعالی را فراهم کرد، طرفداران منطقه‌گرایی معتقدند تجانس‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و جغرافیایی به همراه سایر مؤلفه‌های وحدت‌بخش، این امکان را به دولت‌های مستقل واقع در منطقه حتی به وسعت یک قاره می‌دهد که از منابع مادی و معنوی خود با همکاری مشترک به‌طور مطلوب بهره ببرند. آنها می‌توانند مکمل نیازهای یکدیگر باشند، بنابراین آرمان صلح در اندیشه منطقه‌گرایی یک ملاحظه زیربنایی محسوب می‌شود.

هرچند کشورهای منطقه و بازیگران تأثیرگذار در ساحت منطقه به دنبال بازی با حاصل جمع جبری صفر با جمهوری اسلامی هستند، اما دولت سیزدهم به دنبال این است که از تنش‌ها در منطقه بکاهد و با ایجاد سازوکارهای مختلف بازی جبری صفر که متضمن، برد یک طرف به منزله زیان دیگری را تغییر داده و بازی را حاصل جمع مثبت رادر دستور کار قرار داده است.

بازی با حاصل جمع مثبت به موقعیت‌هایی اطلاق می‌شود که در آن مجموع سود و زیان بیشتر از صفر باشد، یک جمع مثبت زمانی اتفاق می‌افتد، که منابع به نحوی افزایش یافته و رویکردی تدوین شود که در آن خواسته‌ها و نیازهای همه افراد ذینفع برآورده شود. در مقابل بازی با مجموع مثبت بازی حاصل جمع صفر و بازی مجموع منفی هستند. اصطلاح

بازی حاصل جمع صفر به موقعیت‌هایی اطلاق می‌شود که در آن مجموع بردها و باخت‌ها به صفر می‌رسد و در نتیجه یکی از طرفین به هزینه مستقیم دیگری سود می‌برد. عبارت بازی با جمع منفی شرایطی را توصیف می‌کند که در آن مجموع سود و زیان کمتر از صفر است و تنها راه برای یک طرف برای حفظ وضعیت موجود این است که چیزی از طرف دیگر بگیرد.

تحولات منطقه غرب آسیا با توجه به سطح بازیگران همواره به صورت تنش را و بی‌ثبات بوده است. بعد از تحولات سال ۲۰۱۱ منطقه رنگ امنیتی و نظامی به خود دید. از سویی دیگر قرار گرفتن رژیم جعلی صهیونیستی بر افزایش تنش‌ها و بی‌ثباتی در منطقه می‌افزاید. عادی‌سازی روابط کشورهای جنوبی خلیج فارس با رژیم صهیونیستی هم که از دوره ترامپ رئیس جمهور سابق ایالات متحده شکل گرفت، تنش‌ها را در منطقه خلیج فارس افزایش داده است. رویکرد فعالانه دولت سیزدهم در برابر بحران و تنش‌های منطقه‌ای، بازی با حاصل جمع مثبت است. به گونه‌ای که دستگاه سیاست خارجی جدید ایران به دنبال خروج از بحران‌های منطقه‌ای ایجاد شده توسط برخی از کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شده است.

بحران یمن، بحران سوریه، تحولات عراق، لبنان و فلسطین از مسائل مهم دستگاه سیاست خارجی ایران بوده و همواره به دنبال حل و فصل این بحران توسط خود کشورها بوده است. جمهوری اسلامی با درک دغدغه‌های برخی از بازیگران این منطقه، گفت‌وگو با یکدیگر و عدم دخالت در امور کشورها را تنها راه حل خروج از وضعیت موجود می‌داند. بر این اساس با واسطه کشورهای ثالث همچون عراق و بنا به تمایل عربستان سعودی گفت‌وگوهای خود را با این کشور آغاز کرده، هرچند در حال حاضر گفت‌وگوها متوقف شده است، اما چشم‌انداز به گونه‌ای است که در آینده کوتاه مدت شاهد آغاز گفت‌وگوهای دو طرف در بغداد خواهیم بود. دولت سیزدهم براساس بازی حاصل جمع مثبت

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد

به زمینه انتفاع اقتصادی کشورهای همپیمان روسیه در آسیای میانه مانند قزاقستان و ترکمنستان در این دو حوزه مذکور یعنی غلات کاهش می‌دهد... همچنین اروپای شرقی اشاره‌ای صورت نمی‌گیرد. در بخش مربوط به آسیای میانه و قفقاز آمده است: «فراتر

از اروپا، کشورهای نزدیک به جنگ، عواقب بیشتری را از رکود اقتصادی روسیه و تحریم‌ها احساس خواهند کرد. پیوندهای نزدیک

تجاری و سیستم پرداخت مشترک این کشورها با روسیه، تجارت، سرمایه‌گذاری و گردشگری

را محدود می‌کند و بر رشد اقتصادی، تورم، و حساب‌های مالی خارجی و داخلی تأثیر منفی

می‌گذارد».

http://irannewspaper.ir

editorial@irannewspaper.ir

عبدالله بن

عبدالله بن

بنیادگرایی به جنگ با دولت و ملت سوریه شتافتند. ایران از همان ابتدا با تشخیص صحنه درست وقایع سوریه، حمایت از دولت و ملت سوریه را در دستور کار قرار داد. با گذشت ۱۱ سال از بحران سوریه اکنون کشورهای منطقه‌ای به این درک وفهم رسیده‌اند که

رویکرد جمهوری اسلامی در قبال سوریه در راستای ثبات و امنیت منطقه بوده است. اکنون جمهوری اسلامی به دنبال بازگشت سوریه به ساحت بازگیری در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی و بازگشت سوریه به اتحادیه عرب و همچنین از برقراری روابط مجدد سوریه با همسایگان خود حمایت می‌کند.

تحولات عراق: ایران همواره راه حل بحران‌های منطقه‌ای و اختلافات درونی بین گروه‌های سیاسی را به خود آنان واگذار کرده و در عراق هم وضعیت به همین صورت است. ایران راه‌حل وضعیت فعلی عراق را گفت‌وگو وتوافق گروه‌های مختلف برای خروج از بن‌بست سیاسی می‌داند و از سویی دیگر به دنبال نقش آفرینی بیشتر عراق در منطقه است. رئیس جمهور در دیدار وزیر خارجه عراق به دنبال مستحکم‌تر کردن روابط با

این کشور و افزایش سطح تجارت و همچنین برداشتن موانع برای تردد ملت‌های دو کشور است.

افغانستان: دولت سیزدهم همواره از ابتکار تشکیل دولت فراگیر در افغانستان حمایت کرده و هیأت حاکمه جدید این کشور را همواره به استفاده از تمامی ظرفیت‌ها دعوت کرده است. از سویی دیگر جمهوری اسلامی در ابتکار کشورهای همسایه افغانستان به همراه روسیه در اجلاس‌های مختلفی که تشکیل شده، دارای‌های بلوک دفتر افغانستان در امریکا را غیرقانونی می‌داند. همچنین دولت سیزدهم با دعوت از همه گروه های افغانی در تهران، میزبان رایزنی و گفت‌وگوهای این گروه ها برای تشکیل دولت و آینده افغانستان بوده است.

افزایش روابط با کشورهای جنوبی خلیج فارس:سفر رئیس جمهور به قطر،

سفر وزیر امور خارجه به عمان، سفر معاون سیاسی وزارت امور خارجه به امارات و کویت و همچنین سرستاده وزیر امارات و مشاور امنیت ملی این کشور به ایران سفر کردند.

■ **سخن پایانی**

هرچند منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا آبهتن تحولات مختلف است و با توجه به بازیگرانی که در این منطقه وجود دارد، رویکرد این منطقه را قدرت محور کرده است، اما دولت سیزدهم با ایجاد بازی حاصل جمع مثبت به دنبال این است که وضعیت منطقه را از حالت بی‌ثباتی به جزیره آرامش برساند به گونه‌ای که با اتخاذ ابتکاری فعالانه و گسترش روابط با کشورهای همسایه، بخصوص کشورهای خلیج فارس، از فضای بی‌اعتمادی ایجاد شده در این منطقه بکاهد. در نهایت باید گفت اتخاذ بازی با حاصل جمع مثبت می‌تواند دغدغه‌های بازیگران اصلی دراین منطقه را تا حدودی مرتفع سازد. هرچند وجود رژیم صهیونیستی در منطقه و روند عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با این رژیم می‌تواند تنش‌ها را افزایش دهد.

اقتصادهایی که پارانه‌های جدید نفت، ممکن است تأثیرات بر آنها را کاهش دهد. در هند نیز احتمالاً قیمت‌های بالاتر انرژی باعث افزایش تورم خواهد شد. فشارهای ناشی از افزایش قیمت مواد غذایی در آسیا باید با تولید محلی و اتکا بیشتر به برنج نسبت به گندم کاهش یابد. واردات پرهزینه غذا و انرژی، قیمت مصرف‌کننده را افزایش می‌دهد، اگرچه پارانها و سقف قیمت سوخت، غذا و کود ممکن است تأثیر فوری را کاهش دهد، اما این بدون وارد آمدن خسارت‌های مالی ممکن نیست».

■ **جمع‌بندی**

در ابتدای متن اشاره شد که این روزها بیش از سایر مواقع، اندیشکده‌های غربی وابسته به نظام سرمایه‌داری در پی تجویزهای سوسیالیستی و دولت‌گرایانه برای اقتصاد جهانی هستند؛ این روند از میانه همه‌گیری کرونا و اثبات ناکارآمدی نظام درمانی سیستم‌های لیبرالی آغاز شد و با شروع درگیری‌ها در اوکراین و پیش‌بینی بحران‌های مالی ناشی از وقوع وندادوم این جنگ، به اوج خود رسید. اما لازم به ذکر و توضیح است که این تجویزها وتوصیه‌های نهادهای پژوهشی غربی که ذات و بنیادی لیبرال دارند، امری مستحذ و بی‌سابقه نیست؛ بلکه تاریخ معاصر نشان داده، جوامعی که بر اساس الگوهای سرمایه‌داری لیبرال اداره می‌شوند، از سیاست‌های سوسیالیستی و دولت‌گرایانه یا از چهره‌های چپ‌گرا، همواره به‌مثابه ابزارهایی موقت برای دفع شر بحران استفاده کرده‌اند و پس از بازگشت ثبات، مجدداً به همان ساختارهای پیشین روی آورده‌اند. نکته قابل توجه دیگر در این خصوص این است که این تصویرپردازی اقتصادی اخیر را باید ذیل تصویرسازی سیاسی دولت‌ها و رسانه‌های غربی تحلیل کرد که بدون اشاره به نقش امریکا و متحانش در وقوع این جنگ و تداوم و فرسایشی کردن آن، صرفاً تصویری از شرارت ذاتی پوتین و روس‌ها بازنمایی می‌کنند؛ تصویری که آن نیز بسبب به سابقه است و در آثار اولیه آبی‌ا معنوی لیبرالیسم به‌وضوح می‌توان آن را تشخیص داد.

[1] . How War in Ukraine Is Reverberating Across World’s Regions, Alfred Kammer & etc, MARCH 15, 2022.